

Головченко О. Ю.

Головний спеціаліст відділу іноземних судів
Департаменту міжнародних спорів
Міністерства юстиції України

Holovchenko Oksana

Chief Specialist of the Foreign Courts of the
Department of International Disputes of the
Ministry of Justice of Ukraine

МЕХАНІЗМ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТІЙКОГО ЗРОСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В АДАПТИВНИХ УМОВАХ

Анотація. У статті розглянуто взаємозалежність дієвості механізму макроекономічного регулювання та зростання національної економіки, що підтверджується результатами регулювання, до яких можна віднести: стійке підвищення макроекономічних індикаторів, раціональне розпорядження фінансовими ресурсами, зростання добробуту населення, формування ресурсо-ефективної економіки та зміцнення економічного партнерства тощо. Збалансований взаємозв'язок між всіма ланками та сегментами механізму макроекономічного регулювання забезпечує високу його функціональність та адаптивність до трансформаційних змін, що є важливою умовою сучасних концепцій соціально-економічного розвитку. Таким чином, суттєві зміни в інституційному забезпеченні стійкого зростання національної економіки в адаптивних умовах з урахуванням інноваційних концепцій впливають на удосконалення механізмів державного регулювання соціально-економічного розвитку. Вибір оптимальної моделі макроекономічного регулювання стійкого зростання національної економіки супроводжується визначенням стратегічної мети та відповідних завдань. Формування дієвого механізму макроекономічного регулювання зростанням базується на методологічних підходах та принципах, певним чином залежить від наявності соціально-економічних диспропорцій, а також потенціальних можливостей в їх подоланні.

Ключові слова: механізм макроекономічного зростання, стійке зростання національної економіки, адаптивні умови, стратегія державного регулювання, якість економічного розвитку.

Вступ та постановка проблеми. Основним інструментом реалізації адаптивної концепції зростання та економічного розвитку в умовах глобалізації вважається стратегія державного регулювання якості економічного розвитку, що дає можливість скорегувати дисбаланс в суспільно-економічній системі та підвищить процес подолання соціальних, економічних та фінансових проблем.

Процес зростання національної економіки відображає кількісні та якісні перетворення в макроекономічному середовищі та суспільстві, враховуючи певні обмеження розвитку та базові принципи стратегічного управління економічною динамікою, що підкреслює системність адекватності впливу держави з метою підвищення перманентної ефективності зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Механізм макроекономічного регулювання стійкого зростання національної економіки в адаптивних умовах розглядали у своїх працях наступні вчені: Кахович О.О., Южека Р.С., Адамовська В.С., Побережець О.В., Григор'єв Г.С., Приходько В.П. та інші.

Метою дослідження є аналіз взаємозалежності дієвості механізму макроекономічного регулювання та зростання національної економіки в адаптивних умовах.

Вклад основного матеріалу дослідження. Застосування системних принципів стосується процесів вибору механізмів державного регулювання соціально-економічного зростання та організації управління.

Отже, до базових принципів можна віднести:

- принцип збалансованості процесів зростання національної економіки з державною політикою;
- перманентність державного регулювання економічного розвитку з урахуванням якісних критеріїв та кількісних обмежень;

– принцип інституційного забезпечення ефективності економічного зростання та розвитку;

– принцип адекватності інструментів та методів регулювання економічної динаміки до зміни умов зростання національної економіки;

– принцип синергетичного функціонування інституційних суб'єктів регулювання економічним розвитком;

– принцип узгодженості та координації рішень і дій державних структур щодо досягнення єдиної стратегічної мети соціально-економічного зростання та розвитку;

– принцип персоніфікації відповідальності щодо отримання результатів впровадження стратегічних завдань зростання національної економіки;

– принцип системності державного регулювання з урахуванням компетенцій відповідних інституцій;

– принцип співпраці з міжнародними організаціями щодо питань соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації та інтеграції.

Розробка та впровадження довгострокової стратегії стійкого зростання, яка гармонічно адаптується до змінного середовища, повинна враховувати критерії темпів зростання та якості соціально-економічного розвитку. При цьому для підвищення ефективності контролю за досягненням стратегічної мети розвитку важливим кроком є закріплення відповідних результатів за кожним етапом впровадження стратегії стійкого зростання та розвитку, удосконалюючи процедури моніторингу, оцінки та контролю в сфері державного регулювання.

Необхідність швидкого здійснення структурної перебудови національної економіки в сучасних умовах та вирішення глобальних соціальних проблем підкреслює актуальність питання щодо формування відповідного механізму регулювання економічного зростання.

Забезпечення діючої системи стримуючих сил, які обмежують певні загрози щодо відхилення від визначених стратегічних завдань здійснюється завдяки використанню ситуаційних механізмів реалізації послідовної політики.

Постійний контроль та діагностика стану соціально-економічних процесів в межах кожного етапу реалізації стратегії, а також виявлення та вирішення певних проблем можливо за рахунок комплексної, гнучкої та злагодженої діяльності державних інституцій. Крім того, в сфері державного регулювання стійкого зростання та економічного розвитку слід сформулювати системні процедури оцінки і контролю, щоб забезпечити ефективні результати.

Зазначимо, що за рахунок ефективного використання природних ресурсів та людського потенціалу країни забезпечується швидке досягнення поставлених цілей економічного розвитку, враховуючи часовий критерій за кожним процесом.

Неконтрольована експлуатація ресурсного потенціалу заважає процесу його відтворення в необхідному обсязі, в результаті чого під загрозою залишається довготривала перспектива розвитку національної економіки та спустошення природних запасів країни.

Саме політика збереження довкілля та екологічної стабільності в країні, дотримання умов користування лісовими, водними ресурсами, підтримка природно-заповідних територій уможливить вирішення певних завдань на шляху до досягнення стійкого зростання національної економіки в межах визнаних життєвих стандартів з урахуванням соціальної, економічної та екологічної складових.

Дослідження сучасних етапів державного регулювання підтверджує той факт, що акцентування на політиці «сировинного приросту» та втрата за певними галузями економічної автаркії віддаляє національну економіку від бажаного високого рівня соціально-економічного розвитку. Крім того, необдумане втручання людини в природне середовище може призвести до виникнення стихійних лих та катаклізмів, які найчастіше мають як економічні, так й соціальні наслідки.

Поділ довгострокової стратегії регулювання економічного зростання та розвитку на окремі етапи є важливою умовою її ефективного впровадження з обов'язковою процедурою моніторингу результатів за кожним етапом. При цьому наявність оптимальної системи індикаторів уможливило ці процедури та впливає на процес корегування поточних дій довгострокової стратегії зростання національної економіки. Розподіл стратегії на два базових етапи забезпечить можливість реалізації комплексу заходів регулювання за умови збереження соціально-економічного потенціалу.

Система індикативного управління та оцінка ефективності державних проектів і програм, а також стратегічне прогнозування та планування виявляються оптимальними механізмами реалізації збалансованої державної політики. В межах зазначеного механізму повинні коригуватися строки реалізації завдань щодо забезпечення стійкого зростання національної економіки, враховуючи систему стратегічного прогнозування і планування.

Критерії ефективності функціонування державних інституцій, які, в свою чергу, відповідають за досягнення планових індикаторів, а також якісні та кількісні показниками результативності реалізованих державних проектів формують відповідну збалансовану систему індикаторів.

Відповідальність за забезпечення якості економічного зростання лежить на відповідних державних інститутах, які іноді дублюють свої обов'язки.

Діагностування диспропорцій національної економіки та провали ринку спостерігаються саме в період лібераль-

ного підходу до державного регулювання зростанням та соціально-економічним розвитком.

Слід підкреслити, якщо держава дотримується чітко встановлених обмежень та адаптується до коливань факторного середовища, досить можливим стає процес досягнення довгострокових цілей та стратегічних завдань. Серед сучасних ознак оцінки ефективності державного регулювання якості соціально-економічного розвитку виділяють саме дотримання соціально-екологічних обмежень розвитку, що підтримується державами-лідерами.

До елементів механізму формування обмежень в межах державної політики відносять:

- визначення мінімальних соціальних стандартів;
- комплексні вимоги щодо охорони праці у суб'єктах господарювання;
- розробку та встановлення екологічних нормативів;
- збереження екологічної мережі;
- ліцензування деяких видів діяльності;
- формування лімітів на спеціальне використання природних ресурсів;
- встановлення максимальних сум при розрахунках з фізичними та юридичними особами.

В свою чергу, забезпечення встановлених обмежень здійснюється державними інституціями, які спрямовані на проведення контролінгу, у вигляді настання адміністративної відповідальності (штрафи, пені, неустойки), а також використання заохочувальних інструментів, а саме: пільгове оподаткування, особливі умови кредитування, інформаційно-консультаційний супровід та підтримка тощо.

Процес формування нових системних джерел зростання національної економіки за умови дотримання наявних обмежень розвитку, а також створення нових або модернізація вже існуючих резервів забезпечує позитивну динаміку процесу соціально-економічного розвитку.

Але важливо підкреслити, що аналіз відповідних індикаторів показав, що уникнення повного занепаду промислової галузі, а також відновлення та її розвиток можливий лише за рахунок впровадження інноваційних технологій у зв'язку із наявністю високого рівня зносу основних фондів, як на окремих об'єктах, так й взагалі у промисловості. Крім того, техніко-технологічна модернізація гальмується по причині низького рівня внутрішнього та зовнішнього інвестування, що ускладнюється фінансовими кризами на національному та міжнародному рівнях.

Стимулювання притоку інвестицій приватного сектора в пріоритетні галузі національної економіки, а також державне фінансування стратегічних напрямків – це важливий процес, який повинен регулюватись відповідними інституційними та ринковими важелями в межах ефективної державної політики. Цілеспрямованими інструментами механізму державного регулювання зростання національної економіки вважається процес спрямування фінансових ресурсів на відновлення природного та людського потенціалів країни, а також модернізація інвестиційного забезпечення наукової діяльності, формування структурної та промислової політики.

Рівень складності державних завдань, які стосуються процесів регулювання динамічного зростання національної економіки, повинен враховувати ступінь результативності державного управління. Проведення системної оцінки ефективності державного управління і взаємозв'язку державних інституцій та бізнес-середовища підтверджують задовільний рівень зазначених індикаторів, що говорить про необхідність формування дієвого механізму регулювання стійкого зростання пріоритетних галузей економіки, особливо, враховуючи складні

глобалізаційні фактори впливу та внутрішні конфлікти в країні (військові дії на Сході, політична нестабільність, корупція, знецінення національної валюти тощо).

Реалізація адміністративного реформування та регулятивна трансформація є адаптивним механізмом підвищення ефективності держави, враховуючи синергетичний ефект від впровадження досвіду розвинених країн та співпраці з міжнародними організаціями. До основних елементів даного механізму можна віднести:

- підвищення прозорості діяльності державних структур;
- зниження рівня бюрократії при вирішенні стратегічних питань;
- діджиталізація всіх сфер державного регулювання;
- моніторинг та системна оцінка діяльності державних інституцій;
- можливість та процедура корегування завдань держави в межах стратегії соціально-економічного розвитку.

Формування композиційного механізму регулювання зростання національної економіки потребує збалансованого підбору відповідних інструментів, які повинні підпорядковуватись принципам зворотного зв'язку, адаптивності до змін, реалістичності впровадження, технологічності та перспективності.

Формування системи механізмів регулювання та відповідних інструментів наповнення залежить від наступних факторів, а саме:

- соціально-економічна ефективність даного інструменту в динаміці та статично;
- гармонічність застосування інструменту для досягнення стратегічної мети та реалізації завдань;
- рівень зниження витрат при реалізації встановленої мети в межах діючого механізму;
- можливість взаємодії з іншими інструментами та отримання синергетичного ефекту;
- варіативність інструментів для необхідної заміни у структурі механізму.

Механізми адаптації державних впливів функціонують з урахуванням процесів стратегічного реформування, а механізми інституційного регулювання – через систему інструментального забезпечення. Формування стратегії розвитку потребує корегування в залежності від зміни факторного середовища ендогенного та екзогенного характеру.

Крім того, дослідження досвіду впровадження регуляторної політики виділяє кілька стратегічних концепцій, а саме: загальна переоцінка з повною трансформацією режимів регулювання; цільове корегування режимів регулювання; автоматичне моделювання інструментального забезпечення регулюючого характеру; системні огляди нормативно-правового забезпечення регулюючого механізму з урахуванням ефективності певних дій.

Етапи побудови механізму регулювання стійкого зростання національної економіки в умовах глобалізації представлені на рис. 1.

Підвищення ефективності регулювання зростання національної економіки за рахунок зміцнення адаптивності системи регулювання та реалізації відповідних стратегій на національному рівні.

Розглядаючи науково-технічне обґрунтування стратегії інституційного та ринкового регулювання стійкого розвитку національної економіки, слід підкреслити, що країнам-лідерам притаманна наявність власних стратегій регулювання соціально-економічним розвитком.

Зазначимо, необхідність внесення суттєвих змін в систему інституційного регулювання зростанням та розвитком національної економіки є базисом процесу формування принципів та дієвих механізмів регулювання.

Серед об'єктивних причин даного процесу виділяють:

- спрямованість системи регулювання на інтереси тільки великих суб'єктів господарювання;
- незбалансованість органів державного управління та їх діяльності;
- некомпетентність кадрового забезпечення системи державного регулювання;
- потенційні ресурсні обмеження зростання та розвитку;
- загальні світові кризи та негативні ринкові тенденції розвитку макроекономічного середовища.

Побудова логічної схеми розробки принципів та механізмів державного регулювання економічним розвитком є важливим аспектом на шляху до реалізації стратегії стійкого зростання національної економіки.

Представлені принципи та концептуальні моделі застосовуються при формуванні механізму макроекономічного регулювання стійкого зростання національної економіки, який характеризується позитивною динамікою

Рис. 1. Етапи побудови механізму регулювання стійкого зростання національної економіки в умовах глобалізації

базових індикаторів та показниками соціально-економічного розвитку.

Формування змісту та форми механізмів регулювання стійкого зростання та результатів соціально-економічного розвитку базується на системі державної політики управління, мети розвитку, відображаючи принципи регулювання соціально-економічною динамікою, національні потенціальні можливості і обмеження.

Зазначимо, що в глобалізаційних умовах обов'язковим аспектом економіки вважається її транспарентність та адаптація до змін, що необхідно враховувати при розробці стратегії розвитку з урахуванням світових тенденцій взаємодії систем та факторів.

На основі комплексної оцінки та системного аналізу розвитку складових потенціалу визначаються національні пріоритети зростання та соціально-економічного розвитку країни, враховуючи обмеження в межах існуючих автентичних прогнозів світового розвитку, а також внутрішні та зовнішні джерела економічного зростання.

Оптимальний вибір і обґрунтування системи методів реалізації розробленої стратегії зростання національної економіки є послідовним етапом на шляху до її реалізації.

Слід підкреслити, що в межах практичної реалізації, а також нормативно-правового забезпечення повинна бути сформована адаптована до перманентних змін система методів на основі методології стратегічного управління. В свою чергу, підвищення ефективності державних інституцій впливає на рівень якості державного регулювання процесом зростання національної економіки, що корелюється зі стратегією впровадження адміністративного та соціально-економічного реформування.

При цьому формування стратегії стійкого зростання національної економіки та побудова механізму регулювання процесів соціально-економічного розвитку здійснюється на основі адекватних концептуальних моделей та методологічного досвіду розвинених країн.

Досягнення нового рівня національної економіки та стійких позитивних результатів у зазначені стратегією терміни можливо за рахунок синтезування ринкових та адміністративних підходів до регулювання окремих соціально-економічних процесів, що в загальному вигляді забезпечить вирішення пріоритетних завдань державної політики країни.

Для підтримки стійкого зростання та соціально-економічного розвитку необхідним є структурування функцій та зобов'язань між окремими групами та суб'єктами щодо здійснення контролю, підтримки та регулювання певних процесів. Дотримання умов пропорційної системи стримування та противаги у взаємодії з відповідними інституціями забезпечує вимоги до якості зростання національної економіки в складних умовах трансформації соціально-економічних процесів та глобалізації.

Системність регулюючого впливу представляє собою базовий принцип впровадження державної стратегії регулювання стійкого зростання національної економіки, що підтверджується результатами аналізу макроекономічних індикаторів та рівнем якісних показників, враховуючи потреби суспільства та макроекономічного середовища.

Розробка та впровадження механізму державного регулювання, який базується на принципах, методах, інструментах управління економічною динамікою та ринкових важелях, уможливило поступовий перехід на новий рівень соціально-економічного, технічного, інноваційного та екологічного розвитку, а також інтеграція країни до міжнародних виробничих, фінансових та торговельних мереж.

У сучасних умовах зосередження на питанні формування та функціонування механізму макроекономічного

регулювання стійкого зростання національної економіки пов'язано із наявними проблемами структурних змін та диспропорцій в економіці.

Визначення концепцій та методичних підходів до дефініції «механізм» та «механізм управління» говорять про багатогранність не тільки змістового наповнення, але й складових, які впливають на сутність та можливість ефективного застосування за умови зміни факторного середовища та глобалізаційних процесів.

Дослідження та аналіз відповідних економічних джерел підтверджує той факт, що категорії «механізм управління», «механізм регулювання» пояснюються багатогранністю змісту та форми з урахуванням гармонічного зв'язку відповідних сегментів. Крім того, механізм регулювання визначається в якості важливого системного координатора диспропорцій в соціально-економічній, фінансовій, технологічній та інвестиційній сферах національної економіки.

Оцінка питань побудови механізму розвитку функціонування економічних систем трансформаційного періоду здійснюється окремими науковцями за допомогою категорії «господарський механізм», зосереджуючи його визначення з точки зору механізму дії та використання економічних законів, як багатоскладову систему, яка виступає в якості функціональної частини виробничих відносин та виражає взаємодію останніх із продуктивними силами і надбудовою [3].

На думку інших авторів «механізм управління» визначається, як категорія управління, що включає цілі управління, елементи об'єкта та її зв'язки, на які здійснюється суттєвий вплив, дії в інтересах досягнення цілей, методи впливу, матеріальні та фінансові ресурси управління соціальним та організаційним потенціалами на різних рівнях [4].

Зазначимо, що формування дієвого механізму макроекономічного регулювання є важливим аспектом ефективної державної політики розвитку національної економіки, що в результаті відображається в зростанні соціально-економічних та фінансових показників. При цьому стійке зростання та економічний розвиток полягають в кількісному та якісному вигляді, а саме:

- диверсифікації виробництва з урахуванням географічного сегменту та мінімізацією ризиків;
- підвищенні стійкості продуктивних сил та розвитку виробничих відносин;
- впровадженні високих та екологічних технологій з урахуванням інноваційно-інвестиційної складової;
- збільшенні виробництва необхідних та конкурентоспроможних товарів і послуг;
- зміцненні економічного партнерства та інтеграції до сучасних мереж доданої вартості;
- пропорційному покращенні умов життя, добробуту населення та окремих соціальних індикаторів.

Аналіз досліджень зазначає, що процес побудови адаптивного та дієвого механізму макроекономічного регулювання зростанням базується на методологічних підходах та принципах ринкового та інституційного управління, залежить від наявності соціальних та економічних диспропорцій, потенціальних можливостей в їх подоланні, враховуючи зміни екзогенного та ендогенного середовища.

Наповненість кожного сегмента відповідним змістом та визначення адаптивної форми, а також відповідність параметрам динамічності, синергетичності, комплексності, транспарентності, релевантності та оптимальності лежить в основі розробки макроекономічного механізму зростання та розвитку національної економіки.

Зазначимо, що окремі автори розглядають механізм державного регулювання як комплекс заходів держави,

спрямованих на скеровування суб'єктів економічної діяльності в напрямі, необхідному для досягнення поставлених органами державних структур цілей, інші підкреслюють як сукупність основних напрямів, форм і методів цілеспрямованого впливу державних і наддержавних органів управління на функціонування і розвиток економічної системи для її стабілізації та адаптації до змінних умов [4].

Механізм макроекономічного регулювання зростання та розвитку національної економіки повинен мати складну та гнучку структуру для врахування нестійкого соціально-економічного стану та забезпечувати динамічність та адаптивність державної політики країни в складних трансформаційних умовах.

Деякі автори під механізмом державного регулювання розуміють сукупність функцій, етапів і послідовних процедур регуляторного впливу на організаційну систему, що супроводжується досягненням певного результату цього впливу, який може бути зіставлений з індикаторами-показниками для визначення рівня досягнення управлінських цілей функціонування системи [5].

При формуванні механізму макроекономічного регулювання необхідно звернути увагу на діалектичний підхід, який дає можливість розглядати його з точки зору відносини між відповідними суб'єктами господарювання та державними інституціями щодо здійснення господарської діяльності з урахуванням факторного середовища.

Крім того, економічний механізм забезпечує формування і визначення сприятливих економічних, організаційних, правових та інших умов розвитку економічного потенціалу й підвищення ефективності його використання, а також надання державної цінової, фінансової та інших видів допомоги національним товаровиробникам [4].

Суб'єктивна центричність у взаємодії суб'єктів та об'єктів регулювання процесами зростання національної економіки простежується при оцінці підходів до механізмів, які характеризуються відповідним змістом, сегментною наповненістю, важелями, методами та інструментами.

Таким чином, побудова та функціонування дієвого механізму макроекономічного регулювання є пріоритетним етапом на шляху до реалізації стратегічної мети державної політики щодо зростання національної економіки. Підкреслимо, щонайважливіші параметри економічного розвитку регулюються ринковим механізмом, який формує єдину економічну систему з виробників та споживачів та корегує показники платоспроможного попиту.

Механізм макроекономічного регулювання стійким зростанням національної економіки за своєю структурою представляє собою сукупність взаємопов'язаних сегментів у вигляді методів, інструментів, важелів, що дає можливість адаптувати даний механізм до факторного середовища. Крім того, синтезування властивостей ринкового, державного та господарського механізмів у єдиній структурі дає можливість сформувати оптимальну сукупність базових елементів, які відрізняються ознаками сучасності, адаптивності, цілеспрямованості та стратегічності, та віддзеркалюють властивості ринкового середовища, концепції державного управління та соціально-економічні процеси.

Концептуальна модель механізму макроекономічного регулювання стійкого зростання національної економіки з урахуванням глобалізаційних умов представлена на рис. 2.

Функціонування представленого механізму макроекономічного регулювання як цілеспрямованої, цілісної системи пояснює важливість кожного елементу, які функціонують у взаємозв'язку та забезпечують досягнення

стратегічної мети зростання національної економіки, враховуючи екзогенне та ендогенне факторне середовище.

На нашу думку, механізм макроекономічного регулювання стійкого зростання національної економіки представляє собою багатокомпонентну систему, яка функціонує на базі композиційних, збалансованих та пропорційних сегментів ринкового, державного та господарського механізмів, які в межах системи забезпечують динамічність та оптимальність досягнення стратегічної мети щодо зростання та соціально-економічного розвитку за умови ефективного використання потенціальних можливостей країни та стабільного зростання макроекономічних індикаторів розвитку.

З точки зору змістовного наповнення механізм макроекономічного регулювання зростання та розвитку національної економіки це сукупність форм, методів, важелів, які використовуються суб'єктами регулювання для досягнення цілей та завдань за допомогою принципів та функцій, забезпечуючи вирішення соціально-економічних, фінансових, екологічних питань з урахуванням факторів глобалізації та інтеграції.

Досягнення зазначеної мети, а саме: стабілізації соціально-економічної ситуації в країні та створення передумов для економічного зростання, здійснюється за допомогою деталізованих завдань, які спрямовані на проведення структурних зрушень в економіці та позитивних змін у соціально-економічних процесах.

До основних завдань механізму макроекономічного регулювання можна віднести:

- підтримка стабільного економічного зростання та соціально-економічного розвитку;
- досягнення оптимальної та продуктивної зайнятості трудових ресурсів;
- транспарентний перерозподіл доходів населення та покращення рівня життя;
- поступове перманентне підвищення економічної ефективності в державі;
- раціоналізація природокористування, екологізація технологічних процесів;

Першочерговим аспектом функціонування механізму макроекономічного регулювання зростання національної економіки є дотримання базових та спеціальних принципів, які виконуються суб'єктами регулювання в межах поставленої стратегічної мети та поточних завдань.

Серед комплексних принципів можна виділити: принцип динамічності, адаптивності, інноваційності; принцип системного підходу; принцип синергії, послідовності, селективності, ефективності; принцип інтеграції, пропорційності, перманентності, композиційності; принцип збалансованості, централізації, автентичності.

Дослідження функцій державного регулювання зростання та розвитку національної економіки, які є складовою макроекономічного механізму та враховують специфіку функціонування відповідних суб'єктів та об'єктів. До зазначених функцій відносять: цільову, нормативну, соціальну, стимулюючу, контрольну, адаптивну, мотиваційну, які забезпечують оптимальність шляхів досягнення стратегічної мети державної політики.

Ефективний взаємозв'язок та функціонування суб'єктів, у тому числі, державних та міжнародних інституцій, та об'єктів, у тому числі, соціально-економічних процесів, макроекономічного регулювання з урахуванням ресурсного потенціалу впливає на своєчасність виконання стратегічних та оперативних завдань щодо зростання та розвитку національної економіки.

Важливо під час формування механізму макроекономічного регулювання враховувати екзогенні та ендогенні

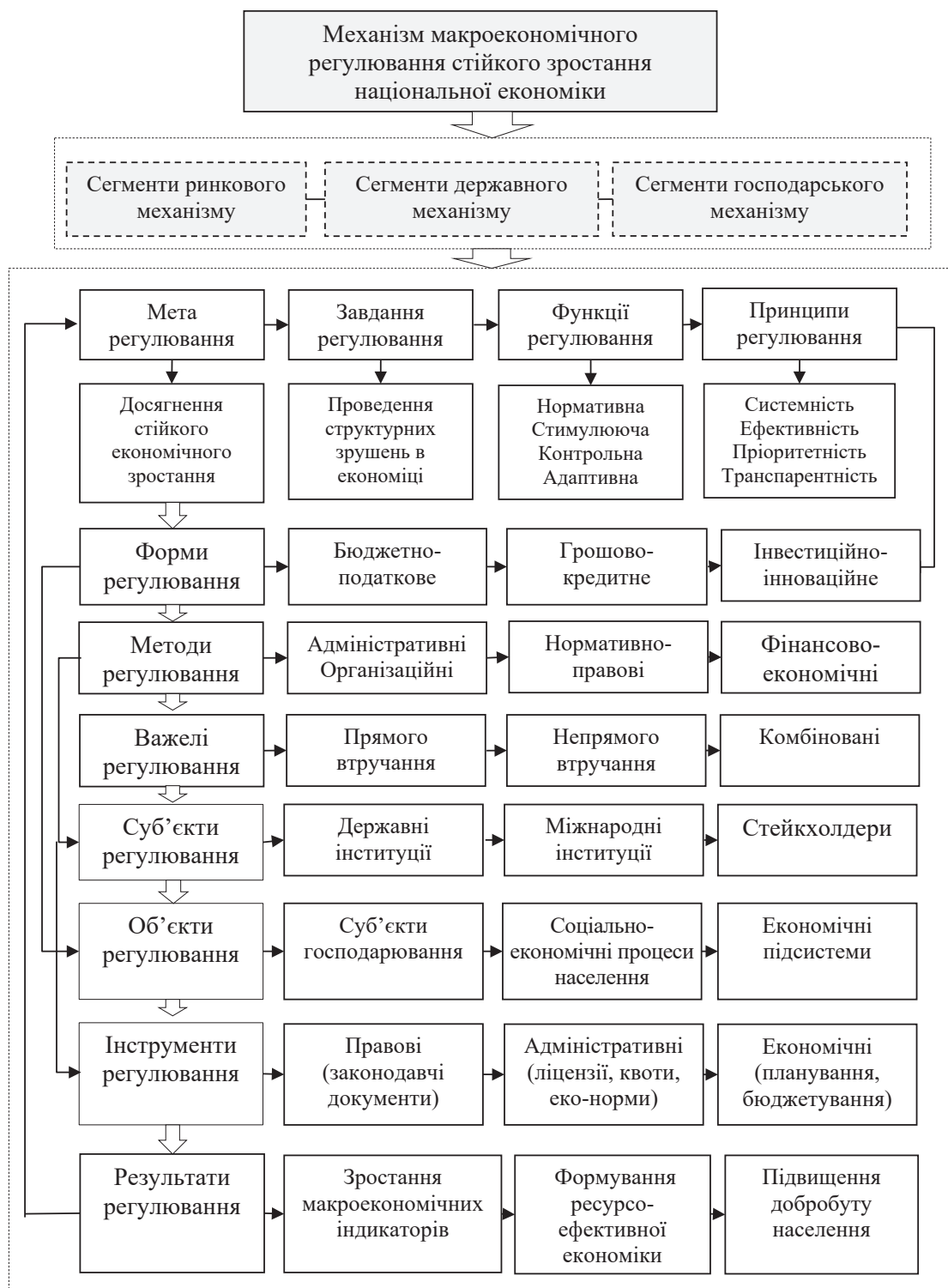

Рис. 2. Концептуальна модель механізму макроекономічного регулювання стійкого зростання національної економіки

фактори впливу, що дає можливість адаптувати методи, важелі та інструменти до нових умов.

Висновки. Процес реалізації поставлених завдань та цілей залежить від композиційності інструментів регулювання, а саме: правових, адміністративних, економічних, які забезпечують оптимальність дій суб'єктів механізму макроекономічного регулювання.

Слід підкреслити, що дієвість механізму макроекономічного регулювання зростанням національної економіки

підтверджується результатами регулювання, до яких можна віднести: стійке підвищення макроекономічних індикаторів, раціональне розпорядження фінансовими ресурсами, зростання добробуту населення, формування ресурсо-ефективної економіки та зміцнення економічного партнерства тощо. Збалансований взаємозв'язок між всіма ланками та сегментами механізму макроекономічного регулювання забезпечує високу його функціональність та адаптивність до трансформаційних змін, що є

важливою умовою сучасних концепцій соціально-економічного розвитку.

Таким чином, суттєві зміни в інституційному забезпеченні стійкого зростання національної економіки в адаптивних умовах з урахуванням інноваційних концепцій впливають на удосконалення механізмів державного регулювання соціально-економічного розвитку.

Побудова адаптивної власної стратегії державного регулювання соціально-економічної динаміки, враховуючи факторне середовище, залежить від системного

підвищення ефективності діяльності державних інституцій. Вибір оптимальної моделі макроекономічного регулювання стійкого зростання національної економіки супроводжується визначенням стратегічної мети та відповідних завдань. Формування дієвого механізму макроекономічного регулювання зростання базується на методологічних підходах та принципах, певним чином залежить від наявності соціально-економічних диспропорцій, а також потенціальних можливостей в їх подоланні.

Список використаних джерел:

1. Кахович О.О., Южека Р.С. Особливості державного регулювання економіки. *Актуальні проблеми держави і права*. 2015. Вип. 75. С. 119–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2015_75_19.
2. Адамівська В.С. Механізм державного регулювання економіки та вибір напрямку економічної політики в сучасних умовах господарювання. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063>.
3. Побережець О.В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : монографія. Херсон : Видавництво Грін Д.С., 2016. 500 с.
4. Григор'єв Г.С. Теоретико-методологічні засади державного регулювання фінансово-економічних процесів в умовах глобалізації : монографія. Херсон : Олді-плюс, 2017. 380 с.
5. Приходько В.П. Механізм державного регулювання та управління економічною безпекою. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 15. С. 6–8. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2013/3.pdf.

References:

1. Kakhovych O.O., Yuzheka R.S. (2015) Osoblyvosti derzhavnoho rehulivannia ekonomiky. [Features of state regulation of the economy]. Current issues of state and law (electronic journal), vol 75. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2015_75_19.
2. Adamovska V.S. (2017) Mekhanizm derzhavnoho rehulivannia ekonomiky ta vybir napriamu ekonomichnoi polityky v suchasnykh umovakh hospodariuvannia. [The mechanism of state regulation of the economy and the choice of economic policy in modern economic conditions]. Public administration: improvement and development (electronic journal), vol. 4. Available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063>.
3. Poberezhets O.V. (2016) Teoretyko-metodolohichni ta praktychni zasady doslidzhennia systemy upravlinnia rezultatamy diialnosti promyslovoho pidpriemstva. [Theoretical and methodological and practical principles of research of the performance management system of an industrial enterprise]. Monograph. Publisher: Grin D.S.
4. Hryhoriev H.S. (2017) Teoretyko-metodolohichni zasady derzhavnoho rehulivannia finansovo-ekonomichnykh protsesiv v umovakh hlobalizatsii. [Theoretical and methodological principles of state regulation of financial and economic processes in the context of globalization]. Monograph. Publisher: Oldi-Plus.
5. Prykhodko V.P. (2013) Mekhanizm derzhavnoho rehulivannia ta upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu. [Mechanism of state regulation and management of economic security]. Investments: practice and experience (electronic journal), vol. 15. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2013/3.pdf.

МЕХАНІЗМ МАКРОЕКОНОМІЧЕСКОГО РЕГУЛЮВАННЯ УСТОЙЧИВОГО РОСТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В АДАПТИВНИХ УМОВАХ

Анотація. В статті розглянуто взаємозалежність ефективності механізму макроекономічного регулювання і зростання національної економіки, що підтверджується результатами регулювання, до яких можна віднести: стійке підвищення макроекономічних індикаторів, раціональне розпорядження фінансовими ресурсами, зростання благосостояння населення, формування ресурсо-ефективної економіки і зміцнення економічного партнерства і тому подібне. Сбалансований взаємозв'язок між усіма ланками і сегментами механізму макроекономічного регулювання забезпечує високу його функціональність і адаптивність до трансформаційних змін, що є важливим умовою сучасних концепцій соціально-економічного розвитку. Таким чином, суттєві зміни в інституційному забезпеченні стійкого зростання національної економіки в адаптивних умовах з урахуванням інноваційних концепцій впливають на удосконалення механізмів державного регулювання соціально-економічного розвитку. Вибір оптимальної моделі макроекономічного регулювання стійкого зростання національної економіки супроводжується визначенням стратегічних цілей і відповідних завдань. Формування дієвого механізму макроекономічного регулювання зростання базується на методологічних підходах та принципах, певним чином залежить від наявності соціально-економічних диспропорцій, а також потенціальних можливостей в їх подоланні.

Ключові слова: механізм макроекономічного зростання, стійкий зростання національної економіки, адаптивні умови, стратегія державного регулювання, якість економічного розвитку.

MECHANISM OF MACROECONOMIC REGULATION OF SUSTAINABLE GROWTH OF THE NATIONAL ECONOMY IN ADAPTIVE CONDITIONS

Summary. The article considers the interdependence of the mechanism of macroeconomic regulation and growth of the national economy, which is confirmed by the results of regulation, which include: steady increase of macroeconomic indicators, rational use of financial resources, growth of welfare, formation of resource-efficient economy and strengthening of economic partnership. A balanced relationship between all parts and segments of the mechanism of macroeconomic regulation ensures its high functionality and adaptability to transformational change, which is an important condition for modern concepts of socio-economic development. Thus, significant changes in the institutional support for sustainable growth of the national economy in adaptive conditions, taking into account innovative concepts, affect the improvement of mechanisms of state regulation of socio-economic development. The choice of the optimal model of macroeconomic regulation of sustainable growth of the national economy is accompanied by the definition of strategic goals and relevant objectives. The formation of an effective mechanism of macroeconomic regulation of growth is based on methodological approaches and principles, to some extent depends on the presence of socio-economic imbalances, as well as potential opportunities to overcome them.

Key words: mechanism of macroeconomic growth, sustainable growth of national economy, adaptive conditions, strategy of state regulation, quality of economic development.